

Saksnummer	Utvalg	Møtedato
	Skjerstad kommunedelsutvalg	04.06.2025
	Væran kommunedelsutvalg	04.06.2025
	Saltstraumen kommunedelsutvalg	05.06.2025
	Kjerringøy og Nordsia kommunedelsutvalg	06.06.2025
	Tverlandet kommunedelsutvalg	06.06.2025
	Formannskapet	11.06.2025
	Bystyret	19.06.2025

Revisjon av brannordning

Kommunedirektørens forslag

Bystyret vedtar revidert brannordning for Bodø kommune i tråd med brannsjefens anbefaling om balansert løsning.

Hva aktualiserer saken?

Salten Brann IKS har etter oppdrag fra sine eiere revidert brannordningen for 7 av 10 kommuner, inkludert Bodø. Revisjonen har resultert i tre alternativer for organisering og dimensjonering av brannberedskapen i de aktuelle kommunene, lav, balansert og høy. I den brannfaglige tilrådommen har brannsjefen gitt sin innstilling basert på balansert løsningsforslag. Denne vil for Bodø kommunes del medføre en reduksjon i eksisterende brannordning der brannstyrkene på Helligvær og Kjerringøy legges ned. Øvrige stasjoner i kommunen berøres ikke.

Representantskapet i Salten brann har i møte den 23. mai vedtatt at den brannfaglige tilrådommen tas til orientering og sendes videre til de enkelte kommunene for behandling og valg av brannordning.

Saksopplysninger

Salten Brann IKS har etter oppdrag fra representantskapet bedt eierkommunene om en revisjon av gjeldende brannordninger med et mål om 5% reduksjon i kommunale overføringer. 7 av 10 eierkommuner har vært deltagende i revisjonen. Forrige revisjon av brannordningen ble gjennomført i 2021. Bodø kommune har hatt som mål med revisjonen å avdekke mulig handlingsrom for reduksjon i kostnader basert på kommunens alvorlige økonomiske situasjon.

Bodø kommune har i prosessen deltatt i totalt 5 arbeidsmøter i regi av Salten Brann, i hovedsak representert ved kommunedirektør, direktør Byutvikling samt sikkerhets- og beredskapssjef.

Revisjonen har resultert i tre løsningsforslag med bakgrunn i brannfaglig anbefaling; lav, balansert og høy, der høy løsning er en videreføring av eksisterende brannordning. Brannsjefens innstilling er basert på balansert løsning. Denne beskrives i saksfremlegget som følger « ... *en brann- og redningsberedskap som møter kravene i lov og forskrift, og ivaretar risikoområdene som beskrives i analysegrunnlaget. Ved å etablere en beredskap på dette nivået vil brannordningen tilfredsstille lovens minimum. Respons på hendelser i samsvar med forskriftskravene vil sannsynliggjøres, men det kan ikke sikres at tilstrekkelig antall innsatspersonell med rett kompetanse er tilgjengelig*».

Balansert løsning vil medføre at brannstyrkene på Helligvær og Kjerringøy legges ned. Stasjonene Bodø, Knaplund og Misvær blir ikke berørt. Til grunn for brannfaglig anbefaling for brannordningen ligger ulike analyser, innspill fra kommunen og Salten brann samt Brann ROS (2020) og ROS Bodø 2024.

Salten Brann håndterer i dag en rekke oppdrag ut over de som er direkte brannrelaterte og såkalte «må-oppgaver», blant annet trafikkulykker, helseoppdrag og bistand til politiet. Av totalt 1341 oppdrag i Bodø kommune i perioden 2020-2025, utgjør brannhendelser ca. 38 %, trafikkulykker 12,5 %, helseoppdrag 11,6 % og bistand politi 7,2 %. Når det gjelder helseoppdrag skilles det mellom bære og løfte, som er typiske oppdrag der det ytes bistand til hjemmetjeneste eller institusjon, og andre helseoppdrag som utrykning til alvorlig skadde/syke i påvente av ambulanse. Brannstyrkene på Helligvær og Kjerringøy har i perioden rykket ut til hhv. 5 og 31 oppdrag.

Om Helligvær og Kjerringøy

Helligvær:

Totalt 155 registrerte fastboende, 143 fritidsboliger, befolkningen er spredt på flere øyer, men majoriteten av innbyggerne bor på Sørvær. Har oppvekstsenter med elever fra barnehagealder til 10. klasse. Næringer i øysamfunnet inkluderer bla. fiskeri og fiskemottak med tilhørende infrastruktur, landbruk med dyrehold, oppdrettsanlegg og butikk i tillegg til næring knyttet til turisme under utvikling.

Kjerringøy:

Totalt 344 registrerte fastboende, 355 fritidsboliger. Har oppvekstsenter med elever fra barnehagealder til 10. klasse. Bofelleskapet Bo-Godt har eldre beboere der flere brukere hos hjemmetjenesten. Næringer i øysamfunnet er bla. knyttet til turisme med hotell og bryggeanlegg og landbruk med flere større driftsbygg. Kjerringøy har flere bygninger med kulturhistorisk verdi på Kjerringøy gamle handelssted.

Vurderinger

Driftsmessige og økonomiske konsekvenser

Balansert løsning er av Salten Brann anslått å gi en reduksjon i kostnader knyttet til kommunens individuelle brannordning på kr 1 122 246. Det må likevel påpekes at den reelle totale kostnadsreduksjonen vil avhenge av hvilken brannordning de øvrige kommunene vedtar og

effekten disse vil få på særlig fellesutgiftene som kommer i tillegg til individuelle kostnader. Reduksjon i felleskostnader for Bodø er anslått å kunne bli mellom 300 000-400 000 kr for balansert løsning. Eventuelle kompenserende tiltak iverksatt av Salten brann, f.eks. beredskapsavtale med redningsselskapet vil også medføre kostnader, anslått å være ca. 150 000 kr hvorav Bodø kommunes andel er ca. 65 %.

Kommunen er ansvarlig for at Salten Branns fysiske bygg oppfyller krav i lov og forskrift. I dag er det mangler knyttet til byggene brannstyrkene disponerer på både Helligvær og Kjerringøy (samt Knaplund), særlig gjelder dette krav for HMS, f.eks. ren og skitten sone. Ved eventuell videreføring av nåværende brannordning må dette utbedres for å ivareta krav i lov og forskrift.

Helligvær:

Kommunalt eiet tomt. Tilbud innhentet i 2020 for oppsett av ny branngarasje på kr 4 900 000, Indeksregulering til 2025-nivå, risikoavsetning på 15 % samt kostnader til prosjektledelse gir en estimert totalkostnad på ca. kr 7 000 000. Prosjektet ble i 2020 stanset av daværende rådmann på grunn av den høye byggekostnaden. Med forbehold om utlysning av konkurranse kan faktisk kostnad bli både høyere og lavere enn estimatet.

KDU Værran har bedt kommunen om å også vurdere et lavkost alternativ der det ikke bygges nytt, men gjøres nødvendige utbedringer på eksisterende branngarasje. For å møte krav til ren og skitten sone foreslås det av KDU Værran at skolens garderobe benyttes etter branninnsats med påfølgende nedvask og frakt av skittent utstyr inn til stasjonen i Bodø.

Kommunen har gjort en foreløpig beregning på kostnader for lavkostalternativet der de byggetekniske utbedringene er anslått å bli om lag kr 260 000. Det er ikke foretatt beregninger for nedvask etter bruk av skolens garderobe. Dette løsningsalternativet er ikke vurdert opp mot de krav som arbeidstilsynet og andre myndigheter vil stille til brannvesenets virksomhet på Helligvær. Dersom en slik løsning blir aktuell må det igangsettes en prosess for godkjenning. Salten Brann har ikke utredet en slik løsning som en del av prosessen. Kommunedirektøren kan ikke fastslå på dette tidspunktet at en slik løsning er gjennomførbar.

Kjerringøy:

For etablering av ren og skitten side på nåværende stasjon vil det kreves et tilbygg på om lag 25 kvm med våtrom. Estimert kostnad er mellom kr 1 100 000-1 500 000.

Også her kan det være mulig å vurdere et tilsvarende lavkostalternativ som på Værran, ved å benytte garderoben på oppvekstsenteret med påfølgende nedvask etter branninnsats og frakt av skittent utstyr inn til stasjonen i Bodø. Dette løsningsalternativet er ikke vurdert opp mot de krav som arbeidstilsynet og andre myndigheter vil stille til brannvesenets virksomhet på Helligvær. Dersom en slik løsning blir aktuell, må det igangsettes en prosess for godkjenning. Salten Brann har ikke utredet en slik løsning som en del av prosessen. Kommunedirektøren kan ikke fastslå på dette tidspunktet at en slik løsning er gjennomførbar.

Beredskapsmessige konsekvenser

En nedleggelse av brannstyrkene på Helligvær og Kjerringøy må antas å svekke den generelle beredskapen lokalt. Brannstyrkene er eneste lokalt tilstedeværende beredskapsressurs og økt

avstand til øvrige ressurser samt redusert lokal kompetanse vil nødvendigvis ha en negativ konsekvens for den totale beredskapen.

Med tanke på helseberedskapen vil reduksjon i brannordning føre til økt innsatstid ved akutte helserelaterte hendelser på Helligvær og Kjerringøy, noe som igjen vil kunne medføre en forhøyet risiko knyttet til liv og helse. De lokale brannstyrkene har i dag personell med akuttgjelderkompetanse som kan alarmeres ut av akuttmedisinsk kommunikasjonssentral (AMK) for å gi førstehjelp frem til pasient møtes av andre helseressurser (ambulans, legevaktsbil, redningshelikopter osv.). En nedleggelse av de lokale brannstyrkene vil medføre at akuttgjelderordningen bortfaller, men dette vurderes ikke å medføre brudd på lovkravene knyttet til kommunens helse- og omsorgstjeneste. Helseoppdrag er heller ikke innbefattet i kravene til organisering av brann- og redningstjenesten, og i så måte en tjeneste Salten Brann har valgt å ha. Dette er dermed ikke vektlagt som dimensjonerende faktor for brannordningen.

I Salten Branns vurderinger er særlig økt innsatstid pekt på som en faktor som øker risikoen for tap av viktige bygg og dyreliv. Dette er særlig relevant med tanke på næringsbygg og landbruksdrift, men også bygg med stor kulturhistorisk verdi som Kjerringøy gamle handelsted. I forbindelse med befaring på Kjerringøy ble det gjort oppmerksom på at objektet er per i dag ikke fullstendig sikret med sprinkleranlegg, kun enkelte hovedbygninger er sprinklet på et eldre anlegg som er sårbart for frostpåvirkning, mens fullstendig sikring av bygningene er avhengig av finansiering fra eier Nordland Fylkeskommune.

Gårdsbruk, overnattingsvirksomheter og andre botilbud har ansvaret for forebygging og tilstrekkelig brannsikring. Dette gjelder også eiere av bygninger med stor kulturhistorisk verdi. I enkelte tilfeller har Salten Brann ansvaret for tilsyn, ansvaret for tilstrekkelig brannsikring ligger hos objekteier. Viser til vedlagte brannfaglige analyse der dette omtales.

Kommunedelsutvalgene har i sine skriftlige tilbakemeldinger og under befaring understreket behovet for lokal beredskapsressurs og kompetanse, samt betydningen dette har for samfunnssikkerhet og beredskap lokalt og befolkningens trygghetsfølelse. Videre stilles det spørsmål knyttet til realismen i de beregnede utrykningstidene fra stasjonen i Bodø og med begrunnelse i at disse er basert på sjeldent optimale forhold og øyeblikkelig tilgjengelig transportressurs. Kommunedelsutvalgene påpeker også at det forskriftsfestede «bør» kravet til utrykningstid til områder med spredt trehusbebyggelse (30 min) ikke vil overholdes ved realistiske beregninger av utrykningstid.

Vurdere andre beredskapstiltak

Dersom brannstyrkene på Helligvær og Kjerringøy blir nedlagt vil Salten Brann ha ansvaret for å at det gjennomføres kompenserende tiltak for å sikre at nødvendig brann- og beredskap blir ivarettatt i samsvar med forskriftskravene.

Fra kommunens side kan det vurderes om det er behov for tiltak som øker den generelle beredskapen ut over brannordningen. Dette kan være for eksempel være organisering av lokalt grendelag som nevnes som et alternativ i brannsjefens utredning.

Om kommunen skal besørge et slikt tiltak på et minimumsnivå kan gjennomføring av årlige førstehjelpskurs være et alternativ. Dette er noe kommunen per i dag ikke har ressurser til å gjennomføre og en beregnet kostnad ved innkjøp av en slik kurstjeneste er beregnet til ca. kr

20 000. En annet alternativ med videreføring av akutthjelperordningen basert på frivillige vil medføre behov for organisering av disse for å ivareta behov for forsikring, kompetanseheving osv. Et slikt tiltak er per i dag utfordrende å kostnadsberegne.

Et tredje alternativ for økt beredskap kan være en begrenset depotordning med frivillige som tilbys begrenset brann- og førstehjelpskursing, samtidig som noe av brannstyrkenes eksisterende utstyr ettergis av Salten Brann (eks. slanger, pumper). I et slikt tilfelle vil kommunen måtte inngå en tydelig rolle og ansvarsfordeling med Salten Brann, hvor vedlikehold, kursing og organisering inngår, i tillegg til at også lønn ved utrykning må vurderes. Dette vil medføre kostnader antatt å være begrenset oppad til kr 100 000 pr år.

En avgjørende faktor for innføring av eventuelle tiltak for økt generell beredskap er at innbyggerne lokalt faktisk er villige til å bidra i ordninger som skissert ovenfor. Tilbakemeldingene på befaringer har vært at ønsket om å bidra i en slik frivillig beredskapsinnsats vil variere og at det dermed kan bli vanskelig å etablere. Fra Kjerringøy og Nordsia KDU er det kommet skriftlig tilbakemelding bla. om krav til lønn under kompetanseheving og utrykning for eventuelle frivillige.

Forholdet til vedtatte planer

I kommuneplanens samfunnsdel står følgende under satsningsområde 3.1.6 : *Ivareta forskjellene i beredskapsbehov og premisser mellom bygd og by*. En reduksjon i brannordning som kan medføre en svekkelse av beredskapen i distriktene vil likevel ivareta de lovmessige krav.

Medvirkning

Kommunedirektøren har vurdert at denne saken ikke trenger å legges ut til offentlig høring og ettersyn, men det har likevel vært viktig å sikre god medvirkning fra berørte i prosessen.

Salten Brann har orientert formannskapet om revisjonsprosessen hhv. 12 desember og 13. mars. Fredag 14. mars ble kommunedelsutvalgene gitt en ekstraordinær orientering om prosessen av Bodø kommune og Salten Brann. Etter styremøte i Salten brann 25. april har Bodø kommune v/ sikkerhet og beredskap stilt i møter i kommunedelsutvalgene for hhv. Værran og Kjerringøy/Nordsia. I etterkant av møtene har samtlige kommunedelsutvalg sendt sine skriftlige innspill. Det er også gjennomført befaringer på Kjerringøy (S&B) og Helligvær (S&B, FDVU) sammen med representanter fra KDU og lokal brannstyrke.

Anbefaling

Analysen fra Salten Brann viser et handlingsrom for reduksjon i kommunens brannordning som fortsatt ivaretar kommunens lovpålagte ansvar. Sannsynligheten for brann, samt det totale antallet hendelser av dimensjonerende art, ansees å være uforholdsmessig lavt med tanke på kostnadene som er knyttet til opprettholdelse av eksisterende brannordning med tilhørende fremtidige investeringsbehov (sett i forhold til kommunens anstrengte økonomi).

Det anerkjennes at dette vil oppleves som en svekkelse av den lokale beredskapen, men samlet sett er det vurdert å være innenfor det som anses som faglig og lovmessig forsvarlig.

I oktober 2024 vedtok bystyret i Bodø at IKSene må beregne en reduksjon på 5 prosent i overføringene fra eierkommunene fra og med 2026. Administrasjonen i Bodø kommune har sammen med Salten Brann gjort et omfattende arbeid for å revidere dagens brannordning. Gjennomgangen viser at en reduksjon av dagens brannordning vil være avgjørende dersom Bodø kommune skal kunne få reduserte sine økonomiske overføringer til Salten Brann.

Den brannfaglige tilrådommen vektet tyngst i denne saken, men legges sammen med det økonomiske hensynet til grunn for en anbefaling om å vedta ny brannordning for Bodø kommune i tråd med balansert løsning.

Kjell Hugvik
Kommunedirektør

Knut A. Hernes
Irene Mathilde Skiri
Avdelingsdirektører

Saksbehandler: Anne Stemland Olsen

Trykte vedlegg:

- 1 Brannfaglig analysegrunnlag - Bodø kommune - 26. mai 2025
- 2 Fra Kjerringøy og Nordsia kdu, Innspill til ny brannordning i Bodø kommune
- 3 Fra Saltstraumen kdu, Innspill til ny brannordning i Bodø kommune
- 4 Fra Skjerstad kdu, Innspill til ny brannordning i Bodø kommune
- 5 Fra Tverlandet kdu, Innspill til ny brannordning i Bodø kommune
- 6 Fra Væran kdu, Innspill til ny brannordning i Bodø kommune
- 7 Sak 10-25 Revisjon av brannordning - sluttbehandling

Andre referanser: